

Nieuwsbrief INS Updates - Nummer 17, 2020

Nummer 17, 2020

Redactie: prof. mr. E.C.H.J. Lokin, mr. H.J. de Kloe, mr. E. Ayerdem, mr. R.J.H. Berghuis, mr. J.O. Bijloo, mr. S.J. van den Boogert, mr. A.D. van Dalen, mr. J. van den Dolder, mr. N. Gamliël, mr. G.P. van Hooft, mr. I.F.M. Lakwijk, mr. K.C.S. Meekes, mr. A.M.H. Nolte, mr. J.E. van Nuland, mr. W.P.I.J. Overgoor, mr. B.S. Pronk, mr. dr. S. Renssen, mr. D.R.C. Smit, mr. W.T.N. Vlasveld, mr. J.H.M. van de Wiel en mr. S. Zonneveld.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2020:2557](#) 11-08-2020

Pandrecht. Vordering rechtstreeks voortvloeiend uit bestaande rechtsverhouding.
Procedure na verwijzing.

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2020:2115](#) 28-07-2020

Vordering tot herroeping arrest afgewezen

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2020:1950](#) 25-06-2020

Beëindiging WSNP

Rechtbank

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2020:4077](#) 11-08-2020

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2020:2670](#) 31-07-2020

Ontruimingsverplichting voor gefailleerde en beschikkingsbevoegdheid curator na ontbinding huwelijksgemeenschap door overlijden

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2020:3705](#) 29-07-2020

Driepartijenovereenkomst financial lease; bij wie ligt eigendom bij tussentijds faillissement lessee?

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2020:6729](#) 15-07-2020

Afwijzing bestuurdersaansprakelijkheid ex artikel 2:9 en 6:162 BW bij Stichting World Expo Milaan 2015

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2020:7188](#) 06-07-2020

Wrakingsverzoek tegen rechter-commissaris

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2020:2933](#) 10-06-2020

Geen aansprakelijkheid tegenover concurrente schuldeiser

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2020:2004](#) 22-04-2020

Persoonlijke aansprakelijkheid bestuurder vennootschap

RECHTSPRAAK

Persoonlijke aansprakelijkheid bestuurder vennootschap

Niet nakomen contractuele afnameverplichting door tussentijds opzeggende vennootschap. Persoonlijke aansprakelijkheid bestuurder vennootschap. Persoonlijk ernstig verwijt jegens bestuurder vanwege benadeling schuldeiser. Toepassing Beklamel-norm. Nadere bewijslevering ten aanzien van wetenschap bestuurder.

Testservice Onderwijs B.V. ('TO') ontwikkelde een intelligentietest voor het primair onderwijs, de zogeheten Niet Schoolse Cognitieve Capaciteiten Test ('NSCCT'). De Rijnlandse School ('DRS'), een organisatie die zich richt op het trainen van onderwijsprofessionals en het uitgeven van onder meer onderwijsboeken, was uitgever van de NSCCT testboekjes, waarin de vragen van de test stonden. Tussen (de oprichter van) DRS en de bestuurder van TO ('Bestuurder') is een exploitatieovereenkomst overeengekomen waarin door TO een exclusieve licentie aan DRS is verstrekt voor onder andere het (doen) afdrucken, uitgeven en verkopen van de testboekjes voor de groepen 4 tot en met 8 van het primair onderwijs.

Nadat TO de overeenkomst tussentijds opzegde, beriep DRS zich op de bepaling uit de overeenkomst waaruit zou volgen dat TO gehouden was de nog aanwezige voorraad van DRS tegen betaling over te nemen. TO heeft dit geweigerd. De Rechtbank Noord-Nederland heeft bij vonnis van 29 mei 2019 voor recht verklaard dat TO gehouden is de aanwezige voorraad van DRS over te nemen. TO heeft niet aan het vonnis voldaan, waarmee het maximum aan opgelegde dwangsommen is verbeurd. DRS heeft aan TO medegedeeld dat hij zijn vordering op TO tot betaling van de koopprijs van de voorraad omzet in een vordering tot vervangende schadevergoeding. Voorts heeft DRS de bestuurder persoonlijk aansprakelijk gesteld voor de door hem geleden schade.

DRS vordert een verklaring voor recht dat de bestuurder persoonlijk aansprakelijk is voor de door DRS geleden schade en daarom een schadevergoeding aan DRS verschuldigd is. DRS stelt dat de bestuurder onrechtmatig jegens DRS heeft gehandeld, doordat hij bij het sluiten van de overeenkomst wist of behoorde te begrijpen dat TO haar contractuele verplichtingen niet zou kunnen nakomen en geen verhaal zou bieden voor de hierdoor door DRS geleden schade.

Volgens DRS was de wetenschap daarvan bij de bestuurder aanwezig, omdat het eigen vermogen van TO ten tijde van het ondertekenen van de overeenkomst al negatief was en zij zeer beperkte financiële middelen had. Daarnaast vonden binnen TO geen andere activiteiten plaats waarmee inkomsten werden verworven en werden inkomsten verbonden aan de NSCCT juist buiten TO gehouden en aan de bestuurder betaald, terwijl deze bedragen hadden kunnen worden aangewend ter voldoening van de vorderingen van DRS. De (meer) subsidiaire stelling dat DRS (bewust) zou zijn misleid, wordt in het kader van deze bespreking buiten beschouwing gelaten.

Het verweer van de bestuurder strekt ertoe dat hij bij het aangaan van de overeenkomst niet wist, noch redelijkerwijs behoefde te begrijpen, dat DRS schade zou lijden bij een (tussentijdse) beëindiging van de overeenkomst. DRS heeft de voorraad boekjes laten drukken voordat de overeenkomst werd gesloten; de bestuurder was hiermee onbekend. Door dit onvermeld te laten heeft DRS haar mededelingsplicht jegens de bestuurder geschonden. Deze omstandigheid dient daarmee geheel voor rekening en risico van DRS te komen. Voorts dient een eventuele schadevergoeding tot nihil te worden gematigd, omdat de omvang van de aanwezige voorraad de (jaarlijkse) afnamehoeveelheid zoals afgesproken in de overeenkomst ruimschoots overtreft. Ook ontbreekt het logo van TO op de aanwezige voorraad aan testboekjes, die daarmee niet aan de overeenkomst beantwoorden. Als de bestuurder dit laatste had geweten, zou hij nooit akkoord zijn gegaan met de contractuele terugkoopverlichting.

De rechtbank gaat voorbij aan de door de bestuurder gestelde non-conformiteit van de testboekjes. Het verweer dat het logo van TO op de boekjes ontbreekt, doet niet af aan de verplichting van TO om de contractuele inkoopverplichting na te komen. Eventuele non-conformiteit staat niet aan een eventuele aansprakelijkstelling van de bestuurder in de weg voor het onbetaald en onverhaalbaar blijven van de vordering van DRS op TO.

Ten aanzien van de bestuurdersaansprakelijkheid overweegt de rechtbank allereerst dat zij uitgaat van de contractuele verplichting van TO jegens DRS om de voorraad over te nemen, nu het daar tevens aan ten grondslag liggende vonnis onherroepelijk is geworden. De rechtbank stelt vervolgens vast dat DRS is benadeeld, nu TO de voorraad niet heeft afgenomen en haar vordering op TO daardoor onbetaald is gebleven en nadien onverhaalbaar is gebleken. Voorts kan de bestuurder een persoonlijk ernstig verwijt worden gemaakt voor de benadeling van DRS. Als bestuurder van TO wist hij bij het aangaan van de overeenkomst, althans had hij redelijkerwijs moeten weten, dat TO bij het aangaan van de overeenkomst geen enkele vordering van DRS op TO in verband met de koopprijs van de bij beëindiging van de overeenkomst af te nemen voorraad door TO zou hebben kunnen voldoen. Uit de jaarstukken van TO blijkt immers dat TO ten tijde van het aangaan van de overeenkomst niet over

voldoende financiële middelen en een negatief eigen vermogen beschikte. Die situatie is in de jaren daarop niet gewijzigd, waardoor geen uitzicht bestond op het bieden van verhaal in de toekomst.

De rechtbank overweegt ten slotte dat de bestuurder na voortijdige beëindiging van de overeenkomst in elk geval rekening had moeten houden met de verplichting tot overname van de voorraad gelijk aan het afnameaantal zoals in de overeenkomst afgesproken, verminderd met de tot de beëindiging van de overeenkomst gerealiseerde verkoop. De door DRS gestelde aanwezige voorraad ten tijde van het aangaan van de overeenkomst overstijgt deze contractueel overeengekomen afname. Aangezien de bestuurder betwist dat hij ten tijde van het aangaan van de overeenkomst op de hoogte was van de hoogte van de toen aanwezige voorraad, wordt DRS door de rechtbank op dit punt tot bewijslevering toegelaten. De rechtbank houdt iedere verdere beslissing aan in afwachting van deze bewijslevering.

O.R.J.C. Freens, juli 2020

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 22-04-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2020:2004

Zaaknummer: C/18/195261 / HA ZA 19-225

Rechters: P.J. Duinkerken

Advocaten: R.P. de Bruin en M. Kremer

Wetsartikelen: 6:162 BW

RECHTSPRAAK

Geen aansprakelijkheid tegenover concurrente schuldeiser

Geen aansprakelijkheid tegenover een concurrente schuldeiser voor overheveling van een onderneming, omdat daarvoor vast moet komen te staan dat het bedrag dat de boedel van een doorstarter zou hebben ontvangen genoeg zou zijn geweest om een uitkering aan concurrente crediteuren mogelijk te maken. Hiervoor is onvoldoende gesteld.

Zuidpark en een daaraan gelieerde partij ('verkoper') hebben vorderingen op Meyhold B.V. ('Meyhold'). Meyhold is de door koper (bestaande uit verschillende partijen, waaronder Charcon B.V.) overgenomen vennootschap die een onderneming in parkingactiviteiten ontplooit. Meyhold is een jaar na de overname failliet gegaan. Als gevolg van het faillissement zijn de vorderingen die verkoper op Meyhold had onverhaalbaar geworden. Verkoper houdt koper hiervoor aansprakelijk, en voert hiervoor meerdere grondslagen aan.

Ten eerste wordt aangevoerd dat koper een zogenoemde 'sterfhuisconstructie' heeft opgezet en Meyhold failliet heeft laten gaan. De onderneming Meyhold is overgeheveld naar Parkinclusive NL en de onderneming die door Meyhold werd gedreven is feitelijk voortgezet door Parkinclusive NL (maar niet 'formeel' overgedragen). De IE-rechten van Meyhold zijn door kopers overgedragen aan Charcon. Koper en daaraan gelieerde partijen hebben aan deze overdrachten meegewerkt. De rechtbank oordeelt dat Meyhold niet failliet is gegaan door de overheveling van de onderneming van Meyhold naar Parkinclusive NL, omdat Meyhold hoe dan ook failliet zou zijn gegaan. Daarnaast overweegt de rechtbank dat zij niet de conclusie kan trekken dat verkoper is benadeeld door de overheveling, omdat dan vast dient komen te staan dat het bedrag dat de boedel van een doorstarter zou hebben ontvangen genoeg zou zijn geweest om een uitkering aan concurrente crediteuren (zoals verkoper) mogelijk te maken. Hiervoor is onvoldoende gesteld. De rechtbank concludeert daarom dat koper niet onrechtmatig heeft gehandeld jegens verkoper.

Daarnaast heeft verkoper betoogd dat de bestuurder en feitelijk bestuurder van Meyhold onrechtmatig hebben gehandeld jegens verkoper door een overeenkomst aan te gaan namens Meyhold, terwijl zij wisten dat zij die niet kon nakomen (Beklamel-vordering). Volgens de

bestuurder en feitelijk bestuurder van Meyhold kon met gemak uit de opbrengsten van parkeeractiviteiten aan de verplichtingen worden voldaan uit hoofde van de overeenkomst. De rechtbank stelt vast dat de financiële situatie van Meyhold in de loop van 2016 ernstig is verslechterd omdat de kosten fors stegen, terwijl de inkomsten maar weinig toenamen. De rechtbank stelt ook vast dat de bestuurder en feitelijk bestuurder deze ontwikkeling kenden, maar voldoende maatregelen hebben getroffen tegen deze kostenstijging en beperkte omzetstijging. Volgens de bestuurder en feitelijk bestuurder van Meyhold hebben er enkele professionaliseringswerkzaamheden plaatsgevonden, die incidentele kosten betroffen. Verder waren ze bezig met een nieuwe locatie voor parkeeractiviteiten en hadden ze de parkeerprijzen – ondanks andersluidende marketingadviezen – omhoog gedaan. De bestuurder en feitelijk bestuurder van Meyhold hebben verder verklaard dat zij hard hebben gewerkt om het bedrijf overeind te houden en vastberaden waren om Meyhold door de diverse tegenslagen heen te trekken. De rechtbank ziet geen feiten of omstandigheden die maken dat daaraan getwijfeld moet worden en is van oordeel dat de bestuurder en feitelijk bestuurder van Meyhold voldoende hebben aangevoerd om de veronderstelling te ontkrachten dat zij, op basis van de slechte financiële ontwikkeling in 2016, op het moment van het aangaan van de overeenkomst al moesten weten dat Meyhold failliet zou gaan.

Tot slot vordert de verkoper van Charcon betaling van het niet betaalde deel van de koopsom voor de aandelen Meyhold. De rechtbank oordeelt dat het restant van de koopsom opeisbaar is. De betaling van het resterende deel van de koopsom is in de overeenkomst niet afhankelijk gesteld van iets anders dan de data waarop die verschuldigd wordt; het feit dat de overgenomen vennootschap inmiddels is gefailleerd verandert daaraan niets. De rechtbank wijst de vordering (in conventie) van verkoper op Charcon toe.

In het tussenvonnis is overwogen dat sprake is van een garantieschending en het ten onrechte belasten van Meyhold met kosten van verkoper, zodat Charcon een vordering heeft op verkoper. De rechtbank wijst deze vordering (in reconventie) toe.

Q.M.J.A. Crul, juli 2020

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 10-06-2020

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2020:2933

Zaaknummer: C/13/661369 / HA ZA 19-155

Rechters: N.A.J. Purcell

Advocaten: R.A. Oskamp, G.G.W.G. van der Valk-van den Bosch en Y. Borrius

Wetsartikelen: 6:162 BW

RECHTSPRAAK

Ontruimingsverplichting voor gefailleerde en beschikkingsbevoegdheid curator na ontbinding huwelijksgemeenschap door overlijden

Een failliet (natuurlijk persoon) wordt verplicht tot ontruiming van een tot de boedel behorend pand, primair op grond van de medewerkingsplicht van artikel 105a Fw en subsidiair krachtens de ontruimingsbedingen die de curator namens de hypotheekhouders kan invoeren. Ontbinding van de huwelijksgemeenschap na de faillietverklaring heeft niet tot gevolg dat het tot de huwelijksgemeenschap behorende pand niet langer in de boedel valt.

Een natuurlijk persoon ('A') is failliet verklaard in verband met een vordering ex artikel 2:248 BW. Over die vordering en de faillietverklaring is tot aan de Hoge Raad geprocedeerd. In dit kort geding vordert de curator ontruiming door A van een tot de boedel behorend pand, waarin zij met instemming van de curator verbleef. Op het pand rusten twee hypotheekrechten. In de hypotheekaktes zijn ontruimingsbedingen opgenomen. A was in gemeenschap van goederen gehuwd, maar door het overlijden van haar echtgenoot kort na de faillietverklaring is de huwelijksgemeenschap van rechtswege ontbonden. A en haar twee kinderen zijn erfgenamen.

De curator heeft het pand verkocht voor een koopprijs die ruim boven de vorderingen van de hypotheekhouders ligt. A heeft niet gereageerd op verzoeken om vast te leggen dat zij aan tijdige ontruiming mee zal werken. Wel heeft zij hoger beroep ingesteld tegen de beschikking waarin de rechter-commissaris toestemming heeft verleend voor de verkoop. Ook heeft zij zich in een 'te elfder ure' ingediend verzoek ex artikel 69 Fw verzet tegen de verkoop en ontruiming. De kinderen hebben zich in het kort geding gevoegd aan de zijde van A.

Gezamenlijk stellen zij allereerst dat de curator niet-ontvankelijk is. De voorzieningenrechter verwerpt dat verweer. A stelde dat de curator met een inbewaringstelling (*de facto*) de ontruiming had kunnen bewerkstelligen, maar de voorzieningenrechter overweegt dat de

curator *de iure* over een ontruimingstitel dient te beschikken. Die kan hij slechts verkrijgen via een vonnis in kort geding. De uitkomst van het hoger beroep tegen de verkoopt toestemming en de artikel 69 Fw-procedure hoeven niet te worden afgewacht, omdat A met die procedures niet kan bewerkstelligen dat de curator de ontruiming moet staken.

Volgens de voorzieningenrechter kan A voorts geen aanspraak maken op huurbescherming, omdat het door de curator toegestane verblijf in de woning niet als huurovereenkomst kwalificeert. De curator heeft het pand niet in gebruik gegeven en de maandelijkse aflossingen door A aan de hypotheekhouders kwalificeren niet als tegenprestatie voor het gebruik.

A en de kinderen hadden ook de beschikkingsbevoegdheid van de curator betwist, omdat de helft van het pand in de nalatenschap zou vallen. De voorzieningenrechter overweegt dat het faillissement van A op grond van artikel 63 Fw als faillissement van de gehele huwelijksgemeenschap wordt beschouwd. Naar het oordeel van de voorzieningenrechter brengt het overlijden van de echtgenoot ná de faillietverklaring (en daarmee ontbinding van de huwelijksgemeenschap) hierin geen verandering. Zijn overlijden had dus niet tot gevolg dat het pand niet langer in de boedel viel. Het door het faillissement ontstane afgescheiden (gemeenschaps)vermogen blijft dus afgescheiden van de nalatenschap.

Daarmee komt de voorzieningenrechter bij de kernvraag, namelijk of A verplicht is tot medewerking aan ontruiming. Die vraag beantwoordt hij bevestigend. Primair volgt deze verplichting uit artikel 105a Fw, waarin de algemene medewerkingsplicht voor de gefailleerde is vastgelegd. De ontruiming is immers nodig omdat daarmee de tegeldemaking van het pand door de curator wordt geëffectueerd. Subsidiair vloeit de verplichting volgens de voorzieningenrechter voort uit de ontruimingsbedingen. Nu de curator het pand verkoopt op basis van een afspraak met de hypotheekhouders – de zogenoemde oneigenlijke lossing – kan de curator namens hen het ontruimingsbeding inroepen. De gevorderde ontruiming wordt dan ook toegewezen.

J.H.M. van de Wiel, augustus 2020

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 31-07-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2020:2670

Zaaknummer: C/18/199644 / KG ZA 20-148

Rechters: M.A.B. Faber-Siermann

Advocaten: T. van Dijken en H. Loonstein

Wetsartikelen: 1:94 BW, 63 Fw en 105a Fw

RECHTSPRAAK

Curator vordert in kort geding teruggaaf van voorraad en afgifte van bescheiden over beweerdelijke doorverkoop na executie op grond van een nietig/vernietigd pandrecht. Tevens beroep van curator op nakoming non-concurrentiebeding ten gunste van doorstarter. Met wenk.

Casus

De heer B, personal trainer van beroep, heeft een fitnesshulpmiddel uitgevonden dat op de markt wordt gebracht onder de naam Disq. De Disq wordt in de handel gebracht door Disq Mobile Gym International B.V. (hierna: DMG International), een vennootschap waarvan de heer B middellijk de enige aandeelhouder en bestuurder is.

Disq Mobile Gym Nederland B.V. (hierna: DMG Nederland) koopt bij DMG International de Disqs in om deze verder te verhandelen. Middellijk aandeelhouders van DMG Nederland zijn de heer B en mevrouw D, ieder voor 50%. De heer B en mevrouw D waren ook (al dan niet middellijk) de gezamenlijk bevoegde bestuurders van DMG Nederland.

Tussen de aandeelhouders van DMG Nederland is een aandeelhoudersovereenkomst gesloten die onder meer een non-concurrentiebeding bevat, met de tekst: "Partijen verbinden zich jegens elkaar, alsmede jegens de Vennootschap, dat zij (...) in generlei vorm werkzaam of betrokken zal zijn bij activiteiten, anders dan na verkregen toestemming van de mede aandeelhouder(s), die gelijk zijn aan of anderszins concurrerend zijn met de activiteiten die van tijd tot tijd door de Vennootschap en haar deelnemingen worden ontplooid, waaronder mede doch niet uitsluitend wordt verstaan het verrichten van fitness – en/of gezondheidsactiviteiten en/of het aanbieden van gezondheidsproducten en artikelen. Het vorenstaande geldt zowel gedurende de periode dat een Partij direct of indirect houder is van aandelen in het kapitaal van de Vennootschap, alsmede tot en met 1 jaar daarna. (...)”

Op 18 september 2018 is door (de middellijk aandeelhouders c.q. bestuurders van) DMG Nederland aan de heer B een volmacht verleend om DMG Nederland zelfstandig te vertegenwoordigen. De tekst van de volmacht bevat de beperking dat B toestemming van de

aandeelhouders (de facto: mevrouw D) nodig heeft voor het “aangaan en verstrekken van geldleningen en kredietovereenkomsten ten laste van de vennootschap en het door de vennootschap en het aangaan van borgtochten en overeenkomsten met soortgelijke strekking. (...)”

Eind 2018 koopt DMG Nederland voor een koopprijs van € 850.000 een aantal van 100.000 Disqs van DMG International (prijs per stuk: € 85). De koopprijs wordt gedeeltelijk voldaan, maar een bedrag van € 411.000 blijft onbetaald. In een onderhandse akte gedateerd op 19 april 2019 komen DMG International en DMG Nederland overeen dat het bedrag van € 411.000 te gelden heeft als een geldlening van DMG International aan DMG Nederland, welke geldlening op 31 december 2019 moet zijn terugbetaald. De betreffende akte vermeldt ook dat DMG Nederland gehouden is om op eerste verzoek van DMG International een pandrecht op de voorraad en inventaris te vestigen tot zekerheid van terugbetaling van de geldlening. Er wordt ook een akte van verpanding opgemaakt met dagtekening 19 april 2019, die echter op dat moment nog niet wordt geregistreerd.

Bij het aangaan van de geldleningsovereenkomst en de pandakte werd zowel DMG Nederland als DMG International vertegenwoordigd door de heer B (voor DMG International als bestuurder en voor DMG Nederland als gevolmachtigde).

Op 12 februari 2020 wordt de pandakte (met dagtekening 19 april 2019) bij de Belastingdienst geregistreerd. Op 25 februari 2020 legt DMG International (op basis van een op 21 februari 2020 gevraagd verlof) pandhoudersbeslag op de resterende voorraad Disqs. Op 30 maart 2020 wordt de voorraad Disqs (8532 stuks) executoriaal verkocht voor € 40.000 (prijs per stuk: € 4,60). De koper is een vennootschap waarvan de vader van B enig aandeelhouder en bestuurder is.

Op 30 juni 2020 wordt DMG Nederland failliet verklaard. De curator roept de vernietiging in van de transacties die ertoe geleid hebben dat de voorraad Disqs aan de vennootschap van de vader van B is verkocht. De curator verkoopt de voorraad Disqs vervolgens onderhands aan een doorstarter voor € 335.000 (prijs per stuk: € 39,40) zulks onder de opschortende voorwaarde dat de curator over de Disqs kan beschikken (lees: deze als gevolg van een geslaagde vernietiging van de executoriale verkoop heeft kunnen revindiceren). De curator verbindt zich tegenover de doorstarter tevens om – voor zover mogelijk – het non-concurrentiebeding uit de aandeelhoudersovereenkomst te handhaven tegenover B en de aan hem gelieerde (bij de aandeelhoudersovereenkomst betrokken) vennootschappen.

Als de curator buiten rechte aanspraak maakt op teruggave van de Disqs, geeft de vader van B daar geen gehoor aan. Hij stelt tegenover de curator dat zijn vennootschap de Disqs al

doorverkocht heeft, doch weigert om daar verdere informatie over te verschaffen.

Het geding

De curator betreft B, de vader van B en enkele aan hen gelieerde vennootschappen in kort geding. De curator vordert – zeer kort samengevat – veroordeling om de Disqs aan haar af te geven (althans een verbod om deze buiten haar bereik te houden), om aan haar alle bescheiden te verstrekken die betrekking hebben op de beweerdelijke doorverkoop van de Disqs en veroordeling tot nakoming van het non-concurrentiebeding uit de aandeelhoudersovereenkomst, alles onder dreiging van dwangsommen.

Gedaagden verweren zich tegen de vorderingen op de gronden dat:

- (a) de geldleningsovereenkomst, de verpanding en de executoriale verkoop alle rechtsgeldig en rechtmatig (zonder paulianeus handelen) tot stand gekomen zijn;
- (b) dat de curator geen recht heeft op afgifte van bescheiden over de doorverkoop van de Disqs en dat de vordering daartoe neerkomt op een fishing expedition;
- (c) dat de curator geen belang heeft bij het handhaven van het nonconcurrentiebeding.

De beoordeling

De Voorzieningenrechter oordeelt als volgt.

Nietigheid dan wel vernietigd-zijn van de executoriale verkoop van de Disqs

Bij het aangaan van de geldleningsovereenkomst en het vestigen van het pandrecht dat aan de executoriale verkoop ten grondslag lag, heeft B DMG Nederland vertegenwoordigd op basis van de aan hem verleende volmacht. Aan de hand van de tekst van de volmacht overweegt de Voorzieningenrechter dat het om een beperkte volmacht gaat. Blijkens de tekst van de volmacht had B niet zonder toestemming van mevrouw D namens DMG Nederland een geldleningsovereenkomst mogen aangaan of zekerheden mogen verstrekken.

Gedaagden hebben weliswaar aangevoerd dat in het handelsregister is ingeschreven dat de volmacht onbeperkt was, maar uit een door gedaagden overgelegde verklaring van de notaris die de volmacht had opgesteld en had doen inschrijven, volgt dat er mede door B bewust voor gekozen is om de inschrijving in het handelsregister te doen afwijken van de werkelijke volmacht. De Voorzieningenrechter gaat daarom van de beperkte volmacht uit, zodat B niet vertegenwoordigingsbevoegd was bij de geldleningsovereenkomst en de pandakte.

Daarnaast overweegt de Voorzieningenrechter dat het pandrecht gevestigd is op 12 februari

2020, aangezien de pandakte op die datum is geregistreerd. Dat gebeurde dus minder dan een jaar voor de faillietverklaring van DMG Nederland. Bovendien is het pandrecht verstrekt aan een eveneens door B bestuurde vennootschap en is bij de uitwinning van het pandrecht gehandeld met een bloedverwant van B (namelijk diens vader, via een aan hem toebehorende vennootschap). Dat betekent, aldus de Voorzieningenrechter, dat het aannemelijk is dat het pandrecht (en daarmee de executoriale verkoop van de Disqs) kan worden aangetast met een beroep op de actio pauliana (art. 42 Fw), omdat sprake is van rechtshandelingen tussen verwante partijen zoals bedoeld in artikel 43 lid 1 sub 5 (b) Fw.

Voorts neemt de Voorzieningenrechter in aanmerking dat de Disqs voor een opvallend lage stukprijs zijn verkocht. Het door gedaagden aangevoerde verweer dat de lage prijs gerechtvaardigd was omdat de Disqs gebrekkig zouden zijn, wordt door de Voorzieningenrechter terzijde geschoven, omdat uit de door gedaagden naar voren gebrachte onderbouwing (een taxatierapport van NTAB) blijkt dat er slechts één exemplaar door de taxateur is uitgetoetst. Daaruit kunnen geen conclusies worden getrokken over de duizenden andere exemplaren, aldus de Voorzieningenrechter.

Verstreking van informatie

Nu aannemelijk is dat de boedel van DMG Nederland door nietigheid van de verpanding (en daarmee executoriale verkoop) eigenaar is gebleven van de Disqs, volgt daaruit ook dat de curator op grond van artikel 843a Rv aanspraak kan maken op bescheiden over de gestelde doorverkoop van de Disqs. Als beheerder van het vermogen waartoe de Disqs door de Voorzieningenrechter verondersteld worden (vermoedelijk) te behoren, staat de curator immers in een rechtsbetrekking tot de houder van de Disqs. De curator is gerechtigd om de Disqs bij de houder te revindiceren en zij heeft er dus ook belang bij om te weten bij wie ze daarvoor moet zijn.

De door de curator verlangde bescheiden zijn volgens de Voorzieningenrechter voldoende bepaalbaar omschreven door het criterium “betrekking hebben[d] op de (door)verkoop van de door [gedaagde sub 1] executoriaal gekochte DISQ’s.” Door zich bij een bepaald document simpelweg de vraag te stellen of het wel of niet betrekking heeft op de doorverkoop, zal de gedaagde immers steeds kunnen vaststellen of het betreffende document wel of niet moet worden verstrekt.

Non-concurrentie

Met betrekking tot de gevorderde veroordeling tot nakoming van het non-concurrentiebeding hebben de betrokken gedaagden ten eerste aangevoerd dat zij ten aanzien van de aandeelhoudersovereenkomst aan de curator een termijn hebben gesteld voor een

gestanddoeningsverklaring zoals bedoeld in artikel 37 Faillissementswet. De curator heeft geen gestanddoening toegezegd, waarna gedaagden de aandeelhoudersovereenkomst hebben ontbonden. De curator kan als gevolg van deze gang van zaken geen nakoming van het non-concurrentiebeding meer verlangen, aldus gedaagden. Ten tweede hebben gedaagden aangevoerd dat de curator geen belang heeft bij handhaving van het non-concurrentiebeding, omdat de intellectuele-eigendomsrechten op de Disq bij gedaagde B en/of zijn vennootschappen liggen. Bovendien is de doorstart al gerealiseerd, zodat er voor de curator zelf niets meer afhangt van het wel of niet naleven van het non-concurrentiebeding.

De Voorzieningenrechter overweegt dat het non-concurrentiebeding naar zijn aard postcontractuele werking heeft, zodat de curator daar ondanks de ontbinding van de aandeelhoudersovereenkomst een beroep op kan doen. De curator heeft haar belang daarbij ook voldoende aannemelijk gemaakt, omdat zij zich ten behoeve van de doorstart, waarbij een substantiële koopprijs is afgesproken voor onder meer de goodwill van de onderneming, heeft verplicht om het non-concurrentiebeding zo veel mogelijk te handhaven tegenover de daarbij betrokken gedaagden. De curator heeft aan de hand van berichten van gedaagden op sociale media bovendien voldoende aannemelijk gemaakt dat zij zich niet uit zichzelf aan het non-concurrentiebeding houden, zodat ook het belang bij een rechterlijke veroordeling gegeven is.

De stelling omtrent de intellectuele-eigendomsrechten op de Disq acht de Voorzieningenrechter niet relevant, omdat de vennootschap bij wie de intellectuele-eigendomsrechten zouden liggen, geen partij is in het kort geding.

Uitspraak

De Voorzieningenrechter wijst alle vorderingen van de curator toe.

Wenk

Het geschil omtrent het fitnesshulpmiddel Disq, de intellectuele-eigendomsrechten daarop en de doorstart vanuit DMG Nederland B.V. is het onderwerp van ruime aandacht in populaire media, voornamelijk vanwege de bekendheid van de betrokken personen. Het vonnis van de voorzieningenrechter in deze zaak zal zich daarom vermoedelijk op de nodige belangstelling van het publiek mogen verheugen. Ook uit juridisch oogpunt is het vonnis echter interessant. De motivering van de beslissing roept diverse vraagtekens op.

Pauliana?

Opmerkelijk is allereerst het oordeel van de Voorzieningenrechter dat de toepasselijkheid van artikel 42 en 43 Fw in deze casus aannemelijk is omdat de registratie van de pandakte pas op

12 februari 2020 heeft plaatsgevonden. Het bewijsvermoeden van artikel 43 Fw is immers alleen van toepassing op rechtshandelingen die binnen een jaar voor faillietverklaring uitgevoerd zijn en waar de gefailleerde zich ook niet meer dan een jaar voor de faillietverklaring toe verplicht had. In de feitenvaststelling overweegt de Voorzieningenrechter dat de verplichting van DMG Nederland om een pandrecht te vestigen op 19 april 2019, dus meer dan een jaar voor de faillietverklaring, was aangegaan. De curator heeft blijkens het vonnis betoogd dat de aktes van 19 april 2019 geantedateerd waren en in werkelijkheid pas 'in juni 2019' op schrift zijn gesteld, maar ook dat is nog altijd (nipt) meer dan een jaar voor de faillissementsdatum (30 juni 2020).

Dit alles wil niet zeggen dat er geen sprake kan zijn van een succesvol beroep op de faillissementspauliana, maar betekent wel dat het problematisch is dat de Voorzieningenrechter de vernietigbaarheid van het pandrecht aannemelijk acht, zonder inhoudelijk in te gaan op de vraag of op het moment van het aangaan van de geldleningsovereenkomst en de verpandingsakte het faillissement van DMG Nederland en het tekort daarin reeds met een redelijke mate van waarschijnlijkheid waren te voorzien.

Opmerkelijk is ook dat de Voorzieningenrechter bij zijn overwegingen over de toepassing van artikel 43 lid 1 sub 5 (b) Fw ook de bloedband tussen B en diens vader betreft. De vader van B was immers niet betrokken bij het aangaan van de geldleningsovereenkomst of de vestiging van het pandrecht, maar alleen (via een vennootschap) partij bij de executoriale verkoop van de voorraad Disqs. Die verkoop vond plaats tussen DMG International in hoedanigheid van pandhouder en de vennootschap van de vader van B. Nu DMG International niet in staat van faillissement verkeert, laat zich niet goed inzien hoe artikel 42 en 43 Fw op die executoriale verkoop als zodanig van toepassing zijn.

Onbevoegde vertegenwoordiging; derdenbescherming?

Ook zonder toepassing van de faillissementspauliana (al dan niet ondersteund door het bewijsvermoeden van wetenschap ex art. 43 Fw) zou de Voorzieningenrechter echter tot de conclusie gekomen zijn dat het aannemelijk is dat er geen geldig pandrecht op de voorraad Disqs bestond, zulks vanwege het ontbreken van een toereikende volmacht bij B voor het vestigen van dat pandrecht namens DMG Nederland. Uit het vonnis blijkt dat gedaagden erop hebben gewezen dat B volgens het handelsregister een *onbeperkte* volmacht had. De Voorzieningenrechter gaat daaraan voorbij, omdat blijkens de verklaring van de notaris bij de inschrijving in het handelsregister bewust van de waarheid is afgeweken is en B van de onjuistheid van de inschrijving wist.

Het valt echter op dat de Voorzieningenrechter in het vonnis niet stilstaat bij de mogelijke

betekenis van artikel 25 lid 3 Handelsregisterwet voor de (vennootschap van) de vader van B. Dit artikel kan mijns inziens wel van belang zijn voor de vraag of de veilingkoper moet worden aangemerkt als verkrijger te goeder trouw uit hoofde van de executoriale verkoop. Als de curator van DMG Nederland de beperking in de volmacht van B niet aan de vennootschap van vader kan tegenwerpen omdat vader onkundig was van de onjuistheid van de inschrijving, volgt daaruit dat de vennootschap van vader er niet op bedacht hoefde te zijn dat de pandakte (op basis waarvan de executoriale verkoop plaatsvond) nietig was. Het wordt dan aanzienlijk minder aannemelijk dat het eigendom van de Disqs in de boedel van DMG Nederland is gebleven. De koper kan zich dan immers op artikel 3:86 BW beroepen.

Non-concurrentiebeding en artikel 37 Fw

Ook op het gebied van het non-concurrentiebeding vallen enkele dingen op. De Voorzieningenrechter lijkt zonder motivering voorbij te gaan aan het argument van gedaagden, dat de curator geen gestanddoening heeft toegezegd na een termijnstelling ex artikel 37 Fw (zie r.o. 4.16). Volgens de wet is het gevolg van het zonder verklaring van gestanddoening laten verlopen van een termijn ex artikel 37 Fw, dat de curator harerzijds geen nakoming van de overeenkomst meer kan verlangen van de wederpartij. De Voorzieningenrechter overweegt alleen dat de ontbinding van de aandeelhoudersovereenkomst niet aan postcontractuele werking in de weg staat, maar gaat niet in op de vraag of artikel 37 Fw daar misschien wél aan in de weg staat.

Non-concurrentiebeding en IE

De Voorzieningenrechter lijkt ook niet erg welwillend om te zijn gegaan met het argument dat B (althans een aan hem toebehorende vennootschap) de IE-rechten (waaronder: octrooi) op de Disq heeft. De Voorzieningenrechter doet dit argument af met de overweging dat de vennootschap waar de IE-rechten berusten geen partij is in het kort geding. Gezien de context in het vonnis lijkt het echter alsof B heeft bedoeld dat de curator geen belang heeft bij het non-concurrentiebeding, omdat het uit de markt houden van B c.s. nog niet betekent dat de doorstarter dan wél vrij is om met de Disq de markt op te gaan. Anders gezegd: als de doorstarter met een beroep op de IE-rechten kan worden verboden om de activiteiten van DMG Nederland voort te zetten, heeft de curator wellicht een zinledige doorstartovereenkomst gesloten en is er dus ook geen belang bij het uitvoeren daarvan in de vorm van handhaving van het non-concurrentiebeding tegenover B c.s. Als dát het argument was van gedaagden, is daar in het vonnis met een al te korte beweging aan voorbijgegaan.

Uit nieuwsberichten omtrent het geschil over de Disq lijkt overigens te volgen dat de commerciële activiteiten van DMG Nederland niet alleen bestonden uit verkoop van de Disq,

maar ook uit abonnementen op fitnessbegeleiding rond het gebruik van de Disq. Voor zover het de in dit geding bediscussieerde voorraad Disqs betreft, zal de doorstarter bovendien vermoedelijk een beroep kunnen doen op uitputting van de IE-rechten, doordat deze Disqs al rechtmatig in het verkeer zijn gekomen door de oorspronkelijke verkoop van DMG International aan DMG Nederland. Het zal dus vermoedelijk wel meevallen met de zinledigheid van de doorstartovereenkomst, maar dat neemt niet weg dat het argument van gedaagden meer aandacht had verdiend.

Waarom toch dat stille pandrecht?

Alle kanttekeningen bij de motivering van het vonnis ten spijt is het begrijpelijk waarom de voorzieningenrechter aanleiding voelde om de door de curator gevorderde voorzieningen te treffen. Doordat B met twee petten op handelde bij de geldleningsovereenkomst en de pandakte, de pandakte pas veel later dan de dagtekening van 19 april 2019 geregistreerd werd en vervolgens bij de uitwinning van het pandrecht een bloedverwant van B wasbetrokken, ontstaat gemakkelijk het beeld van ‘gerommel’ en daardoor behoefte aan het voorlopig veiligstellen van de Disqs en de goodwill van DMG Nederland.

Dat doet de vraag rijzen: DMG International, waarom zo ingewikkeld gedaan? Aangezien DMG Nederland een aanzienlijk deel van de verkoopprijs van de eind 2018 geleverde partij Disqs niet betaalde, stond het DMG International in april 2019 (en ook ieder moment daarna) vrij om – na ingebrekestelling – over te gaan tot ontbinding van de koopovereenkomst en de resterende Disqs op te halen. Daar zou geen curator iets op aan hebben kunnen merken.

I.F.M. Lakwijk, augustus 2020

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 11-08-2020

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2020:4077

Zaaknummer: C/05/373500 / KZ ZA 20-122

Rechters: S.A.M. Vrendenburg-Elsbeek

Advocaten: V.H.B. Kruit en H. Reitsma

Wetsartikelen: 42 Fw, 43 lid 1 sub 5 Fw, 37 Fw en 843a Rv

RECHTSPRAAK

Beëindiging WSNP

Intrekken hoger beroep tegen beëindiging WSNP kon faillissementen niet voorkomen; rectificatie van het beëindigingsvonnis was toegestaan.

In deze procedure hebben twee echtgenoten die in gemeenschap van goederen met elkaar zijn gehuwd en zijn toegelaten tot de WSNP, getracht te voorkomen in faillissement te geraken. De schuldsaneringsregelingen werden op verzoek van de bewindvoerder beëindigd op grond van artikel 350 lid 3 aanhef en sub c en d Fw. Aangezien er bij de beëindiging van de schuldsaneringsregelingen onvoldoende baten beschikbaar waren, was er geen sprake van een situatie als bedoeld in artikel 350 lid 5 Fw en volgden er geen faillissementen.

De schuldenaren hebben tegen de beëindiging van de schuldsaneringsregeling hoger beroep ingesteld. Gedurende de hogerberoepprocedure is aan het licht gekomen dat de erfenis waarop een van de echtelieden aanspraak maakt en waarvan de omvang voor de bewindvoerder onduidelijk bleef, een dermate groot bedrag zou vertegenwoordigen dat de vorderingen van haar (gedeeltelijk) zouden kunnen worden betaald. Nu er geen sprake was van koude uitsluiting, zouden ook de schulden van de man (gedeeltelijk) kunnen worden betaald. Kennelijk om te voorkomen dat het hof de beëindiging van de schuldsaneringsregelingen in stand zou laten én dat zij met het oog op artikel 350 lid 5 Fw in faillissement zouden komen te verkeren, hebben de schuldenaren hun grieven ingetrokken waardoor zij niet-ontvankelijk werden verklaard in hun hoger beroep.

De rechtbank heeft een aantal dagen na de uitspraak van het hof echter een rectificatievonnis gewezen en alsnog een curator en een rechter-commissaris benoemd. Tegen dit vonnis hebben de schuldenaren hoger beroep ingesteld. Het hof verwerpt de twee grieven van de schuldenaren. Onder andere overweegt het hof dat de vaststelling dat sprake is van een faillissementstoestand als bedoeld in artikel 350 lid 5 Fw geen constitutief vereiste is om in faillissement te komen te verkeren na een beëindiging van een schuldsaneringsregeling. Verder oordeelt het hof dat met het intrekken van de grieven geen einde kwam aan de hogerberoepprocedure en dat bij het vaststellen van de gevolgen van de intrekking ook

rekening diende te worden gehouden met de belangen van de schuldeisers. Met andere woorden: met het intrekken van het hoger beroep konden de faillissementen niet worden voorkomen. Het stond de rechtbank vrij een rectificatievonnis te wijzen. Overigens zou ook het hof hebben overwogen om zijn eerdere arrest aan te vullen, maar het hof hoefde dat niet meer te doen vanwege het rectificatievonnis.

W.T.N. Vlasveld, augustus 2020

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 25-06-2020

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2020:1950

Zaaknummer: 200.277.541_01 en 200.277.541_01

Rechters: R.R.M. de Moor, A.P. Zweers-van Vollenhoven en S.M.A.M. Venhuizen

Advocaten: M.J. Noteboom

Wetsartikelen: 350 Fw en 350 Fw

RECHTSPRAAK

Afwijzing bestuurdersaansprakelijkheid ex artikel 2:9 en 6:162 BW bij Stichting World Expo Milaan 2015

De curator van Stichting World Expo Milaan 2015 heeft de (voormalig) bestuurder aansprakelijk gesteld op grond van artikel 2:9 en 6:162 BW, maar de rechtbank wijst de vorderingen af.

Stichting World Expo Milaan 2015 (de ‘Stichting’) is op 12 november 2014 opgericht om de gezamenlijke Nederlandse deelname aan de Expo te faciliteren. De bestuurder is kort voor de oprichting benaderd en is tot en met 21 juni 2015 bestuurder geweest. De Stichting had ook een raad van toezicht. Bij iedere vergadering van deze organen was de financiële haalbaarheid van het project een van de belangrijkste gespreksonderwerpen. De inkomsten van de Stichting werden gevormd door donaties uit het bedrijfsleven en subsidies van de overheid, waarbij steeds relevant was in hoeverre deze inkomsten reeds waren toegezegd, aangevraagd of werden verwacht. Om deze donaties/subsidies binnen te krijgen maakte de Stichting gebruik van twee professionele fondsenwervers, waaronder stichting Nederlands Centrum voor Handelsbevordering (‘NCH’). NCH was een van de partijen die van aanvang af en voor de oprichting van de Stichting betrokken was bij het maken van plannen om aan Expo 2015 deel te nemen.

Op een bijeenkomst van het bestuur en de raad van toezicht van 17 februari 2015 is besproken of voortzetting van de deelname aan Expo 2015 financieel verantwoord zou zijn. Hoewel de begroting niet daadwerkelijk rond was, besloot de raad van toezicht dat het verantwoord was om verder te gaan. Ook na deze vergadering is de liquiditeit en solvabiliteit van de Stichting als een belangrijk punt op de agenda van de raad van toezicht blijven staan. De Expo 2015 is op 1 mei 2015 niettemin met Nederlandse deelname van start gegaan.

Uit nader onderzoek van de raad van toezicht bleek vervolgens onder meer dat de Stichting een aanzienlijk verlies zou lijden. Ondanks nadien verworven steun van de ministeries van Economische Zaken en Buitenlandse Zaken, de gemeente Rotterdam en VNO/NCW, kon de Stichting niet aan haar verplichtingen voldoen. Namens de stichting is de (voormalig) bestuurder op 18 januari 2016 aansprakelijk gesteld. Op 11 april 2016 is de Stichting op eigen

verzoek failliet verklaard.

Naast de curator is een tweede curator aangesteld met als specifieke taak het uitvoeren van een oorzakenonderzoek. Daaruit komt samengevat naar voren dat keuzes die voor de oprichting van de Stichting zijn gemaakt direct tot aanzienlijk hogere kosten hebben geleid dan eerder was begroot. De organisatie was zo neergezet dat de Stichting afhankelijk was van derden. De aanname dat de fondsen zouden meestijgen met de kosten werd gedaan op basis van uitlatingen van de fondsenwerfers. De curator heeft de bestuurder op basis van dit rapport aansprakelijk gesteld en stelt vorderingen in op grond van artikel 2:9 en 6:162 BW.

De rechtbank oordeelt dat de curator tevergeefs een beroep doet op artikel 2:9 BW, omdat, zou de bestuurder al onbehoorlijk bestuur kunnen worden verweten, naar het oordeel van de rechtbank de Stichting geen schade heeft geleden. De Stichting dreef geen op winst gerichte onderneming en haar doel was om op een resultaat van nul uit te komen, waarna het bestuur tot ontbinding diende over te gaan.

Het feit dat de Stichting na de deelname aan Expo 2015 is geconfronteerd met een tekort en vervolgens failliet is verklaard, heeft tot haar ontbinding geleid. Het tekort is voor de Stichting naar het oordeel van de rechtbank irrelevant.

In verband met het beroep op artikel 6:162 BW maakt de curator aan de bestuurder vijf verwijten, waarvan geen door de rechtbank als terecht wordt aangemerkt. Interessant is onder meer het oordeel dat hoewel het nodige graaf- en spitwerk nodig zou zijn om een helder beeld van de aangegane verplichtingen te krijgen, daarmee niet zonder mee sprake is van een schending van de administratieplicht, omdat het op zichzelf wel mogelijk was om een beeld van de verplichtingen te krijgen. Ook het oordeel dat de houding van de bestuurder achteraf bezien als te goedgelovig of te weinig kritisch kan worden bestempeld, doch op zichzelf geen persoonlijk verwijt oplevert, is noemenswaardig. Evenals het oordeel dat enig causaal verband tussen de gestelde ondeugdelijkheid van de administratie en het faillissement ontbreekt, waarmee de rechtbank dit causaal verband (en niet onrechtmatige daad in relatie tot schade) expliciet tot een vereiste voor aansprakelijkheid lijkt te maken.

Ten slotte zij nog gewezen op de omstandigheid dat een van de door de curator gemaakte verwijten berust op het Beklamel-criterium en zich beperkt tot het aangaan van verbintenissen met een bepaalde schuldeisers. De rechtbank gaat terecht aan dit verwijt voorbij, omdat de curator uitsluitend namens de gezamenlijke crediteuren mag optreden en hij met het gemaakte verwijt opkomt voor de belangen van een individuele schuldeiser.

J.E. van Nuland, augustus 2020

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 15-07-2020

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2020:6729

Zaaknummer: C/10/573738 / HA ZA 19-422

Rechters: J.E. Molenaar, J. van den Bos en J.B. Smits

Advocaten: B.D. Bos en W.A.M. Rupert

Wetsartikelen: 2:9 BW en 6:162 BW

RECHTSPRAAK

Pandrecht. Vordering rechtstreeks voortvloeiend uit bestaande rechtsverhouding. Procedure na verwijzing.

Geïntimeerde heeft op 8 december 2010 een stil pandrecht verkregen. De mededeling van dit stille pandrecht breidt het pandrecht niet uit tot een openbaar pandrecht. Toch waren de vorderingen op appellante verpand, omdat de vorderingen voortvloeiden uit een rechtsverhouding die reeds bestond op het moment dat het pandrecht werd gevestigd.

Dit arrest betreft een verwijzingsprocedure van de Hoge Raad. Geïntimeerde is een maatschap van accountants en fiscalisten. Een andere maatschap (in het arrest aangeduid als de Maatschap 2, hier als 'de Maatschap') heeft gedurende een bepaalde periode de boekhouding van appellante verzorgd.

Op 6 november 2007 heeft geïntimeerde als kredietgever aan onder meer de Maatschap een kredietfaciliteit in rekening-courant verstrekt. Op grond van de kredietovereenkomst was de Maatschap gehouden een pandrecht te vestigen ten behoeve van geïntimeerde op (onder meer) al haar bestaande en toekomstige vorderingen op debiteuren. Hieraan is uitvoering gegeven door de rekening-courantovereenkomst op 8 december 2010 bij de Belastingdienst te registreren.

In 2012 is een viertal facturen door de Maatschap bij appellante in rekening gebracht. Daarna, op 24 augustus 2012, heeft de Maatschap aan geïntimeerde een debiteurenlijst afgegeven, die door geïntimeerde op 29 augustus 2012 is geregistreerd bij de Belastingdienst.

Op 5 september 2012 heeft geïntimeerde aan appellante mededeling gedaan van haar pandrecht (art. 3:246 lid 1 BW) en aangegeven dat nog slechts rechtsgeldig aan geïntimeerde kan worden betaald. De Maatschap was het hiermee oneens en heeft appellante eveneens aangeschreven en verzocht de betalingen aan de Maatschap te blijven verrichten. Na ontvangst van deze brief heeft appellante drie van de hiervoor genoemde facturen aan de Maatschap betaald. Vervolgens is de Maatschap op 2 april 2013 failliet verklaard.

In een door geïntimeerde aangespannen procedure tegen de curator van de Maatschap is vastgesteld dat het pandrecht rechtsgeldig is gevestigd ten aanzien van de vorderingen van de Maatschap op appellante. In deze procedure vordert Geïntimeerde op grond van haar pandrecht veroordeling van appellante tot betaling van het totaalbedrag van de facturen.

In cassatie oordeelde de Hoge Raad dat slechts vestiging van een stil pandrecht was beoogd. Geïntimeerde is ervan uitgegaan dat door de mededing van 5 september 2012 het stille pandrecht is omgezet in een openbaar pandrecht, en dat daarmee de voor vestiging van een stil pandrecht geldende beperking van artikel 3:239 lid 1 (slotpassage) BW ten aanzien van toekomstige vorderingen van de Maatschap op appellante niet meer aan de orde was. Dit is echter onjuist. Indien met een pandakte slechts is beoogd een stil pandrecht te vestigen, dan biedt de akte geen grondslag om ook een openbaar pandrecht te vestigen. De mededeling kan de reikwijdte van de akte niet uitbreiden en dus ook geen openbaar pandrecht tot stand brengen.

Het hof oordeelt in dit arrest dat na verwijzing als uitgangspunt geldt dat geïntimeerde op 8 december 2010 (datum registratie) alleen een stil pandrecht heeft gevestigd. Daarmee rijst de vraag of op 8 december 2010 al een rechtsverhouding bestond waaruit het recht op betaling van de facturen rechtstreeks is voortgevloeid. Nu de rechtsvoorganger van de Maatschap al voor 8 december 2010 vergelijkbare werkzaamheden voor appellante verrichtte, komt hof tot het oordeel dat dit het geval is. Dit leidt tot de conclusie dat de facturen rechtsgeldig aan geïntimeerde waren verpand. Na mededeling van het pandrecht aan appellante, kon appellante slechts nog bevrijdend betalen aan geïntimeerde.

V.G.M. Leferink, augustus 2020

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 11-08-2020

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2020:2557

Zaaknummer: 200.259.689_01

Rechters: O.G.H. Milar, E.J. van Sandick en A.C. Metzelaar

Advocaten: C. Vermeulen en R. van Biezen

Wetsartikelen: 3:239 BW en 3:246 BW

RECHTSPRAAK

Vordering tot herroeping arrest afgewezen

***Geen bedrog in het geding door het poneren van een onjuiste stelling.
De curator heeft geen stukken van beslissende aard achtergehouden.***

De procedure betreft een geschil tussen de curator van zeven vennootschappen ('de Y-vennootschappen') die in 2006 zijn gefailleerd en de 'gespecialiseerd insolventieadviseur' die voorafgaand aan de faillissementen een saneringstraject van de vennootschappen heeft begeleid.

In het kader van het saneringstraject zijn activa van drie Y-vennootschappen verkocht. De opbrengst is aangewend voor de betaling van onder meer het honorarium van de insolventieadviseur. In een eerdere procedure heeft de curator gesteld dat hiermee onrechtmatig is gehandeld jegens de gezamenlijke schuldeisers en gevorderd de insolventieadviseur te veroordelen tot vergoeding van de daardoor ontstane schade. Bij arrest van 17 mei 2016 heeft het hof de vorderingen van de curator toegewezen.

In onderhavige procedure vordert de insolventieadviseur herroeping van dat arrest. Aan de herroepingsvordering is primair ten grondslag gelegd dat het arrest berust op bedrog door de curator in het geding gepleegd als bedoeld in artikel 382 aanhef en sub a Rv en subsidiair dat de insolventieadviseur na het arrest stukken van beslissende aard in handen heeft gekregen die door toedoen van de curator waren achtergehouden als bedoeld in artikel 382 aanhef en sub c Rv.

De insolventieadviseur voert daartoe aan dat de faillissementen zijn uitgesproken op basis van vorderingen van de Belastingdienst; andere externe crediteuren zijn er nauwelijks. Uit de administratie waarmee de insolventieadviseur na het arrest bekend is geworden, blijkt dat de vennootschappen ten tijde van de faillissementen echter helemaal geen omzetbelastingsschulden hadden. De Belastingdienst is dus niet benadeeld, zodat de insolventieadviseur niet onrechtmatig heeft gehandeld.

De insolventieadviseur heeft aangevoerd dat de curator ten onrechte heeft gesteld dat de administratie deels vernietigd was. De curator had die stelling gebaseerd op een verklaring van

het hoofd administratie van de Y-vennootschappen. Het hof oordeelt dat dit op zichzelf onvoldoende is om aan te nemen dat de curator feiten heeft verzwegen of stukken heeft achtergehouden.

Het hof oordeelt verder dat evenmin is aangetoond dat de curator anderszins bedrog heeft gepleegd als bedoeld in artikel 382 aanhef en sub a Rv. Dit klemmt temeer aangezien de insolventieadviseur bekend was met de administratie tot aan de faillissementen. Tijdens het saneringstraject heeft de insolventieadviseur de administratie namelijk onderzocht. Bovendien was de insolventieadviseur degene die de administratie aan de curator ter beschikking heeft gesteld. De primaire vordering wordt dus afgewezen.

Voor de beoordeling van de subsidiaire vordering moet worden vastgesteld of de na het arrest bekend geworden stukken van beslissende aard zijn. Dat is het geval wanneer die de uitspraak anders zouden hebben doen uitvallen als zij aan de rechter bekend zouden zijn geweest.

De insolventieadviseur heeft aangevoerd dat voor de faillissementen onjuiste aangiften omzetbelasting zijn gedaan die hebben geresulteerd in onjuiste aanslagen. Deze heeft hij na het arrest in de administratie aangetroffen.

Het hof oordeelt dat niet is gesteld of gebleken dat de curator de belastingaanslagen in verhouding tot de ontvanger met succes had kunnen aanvechten, ondanks het feit dat deze reeds vóór de faillissementen formele rechtskracht hadden gekregen. De stukken waarop de insolventieadviseur zijn herroepingsvordering baseert, kunnen dus niet leiden tot het oordeel dat de omzetbelastingsschuld niet bestond. Deze stukken zouden het arrest daarom niet anders hebben doen uitvallen zodat deze niet van beslissende aard zijn in de zin van artikel 382 aanhef en sub c Rv. De subsidiaire vordering wordt daarom ook afgewezen.

K.C.S. Meekes, augustus 2020

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 28-07-2020

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2020:2115

Zaaknummer: 200.259.865/01

Rechters: A.C. Faber, J.M. de Jongh en J.G. Sijmons

Advocaten: J.P. Koets, M.W.J. Ariëns en M.M. Hoving

Wetsartikelen: 382 Rv

RECHTSPRAAK

Driepartijenovereenkomst financial lease; bij wie ligt eigendom bij tussentijds faillissement lessee?

Driepartijenovereenkomst financial lease; eigendomsvoorbehoud; overeenkomst van huurkoop; uitleg overeenkomst. Met wenk.

Tussen BMW Financial Services (als kredietaanbieder, hierna: 'BMW FS'), Ponti 16 (als klant) en Bert Story (als dealer) wordt een financial-leaseovereenkomst gesloten voor een auto. Inhoud van deze overeenkomst is dat BMW FS een geldlening verstrekt aan Ponti 16 waarmee de aankoopssom van de auto wordt voldaan aan Bert Story. Daartegenover staat dat Bert Story de auto onder eigendomsvoorbehoud levert aan Ponti 16. Alle rechten die Bert Story had onder de kredietovereenkomst – inclusief de rechten uit eigendomsvoorbehoud – worden direct overgedragen aan BMW FS. Dealer Bert Story valt er dus – afgezien van het instaan voor conformiteit en enkele garantieverplichtingen ten aanzien van de auto – 'tussen uit'; het is net alsof BMW FS de auto op afbetaling onder eigendomsvoorbehoud heeft geleverd aan Ponti 16.

Ruim een jaar na aanvang van de looptijd van de kredietovereenkomst wordt Ponti 16 failliet verklaard. De directeur van Ponti 16 biedt aan BMW FS aan om de auto in te leveren bij de dichtstbijzijnde dealer. Er ontstaat echter een discussie over de eigendom van de auto tussen BMW FS en de curator van Ponti 16, waarvan het hier besproken vonnis het gevolg is. BMW FS en de curator vorderen in deze procedure ieder een verklaring voor recht dat de auto aan BMW FS, respectievelijk Ponti 16 toebehoorde ten tijde van de faillietverklaring en dat BMW FS, respectievelijk de boedel dus gerechtigd is tot de opbrengst van de – inmiddels verkochte – auto.

BMW FS betoogt dat sprake is van een huurkoopovereenkomst waarbij de auto onder eigendomsvoorbehoud is geleverd aan Ponti 16. Aangezien de huurkooptermijnen nog niet allemaal waren voldaan ten tijde van de faillietverklaring kon BMW FS het op haar overgegangene eigendomsvoorbehoud inroepen en meent zij dus gerechtigd te zijn tot de opbrengst van de auto. De curator stelt daar drie argumenten tegenover.

Ten eerste betoogt zij dat het eigendomsvoorbehoud teniet is gegaan door de betaling die BMW FS heeft gedaan aan Bert Story. Daarbij doet zij een beroep op het

eigendomsvoorbehoudsbeding in de Bovag-voorwaarden die op de financial-leaseovereenkomst van toepassing zijn verklaard, waarin betaling aan de dealer leidt tot het in vervulling gaan van de opschortende voorwaarde waaronder aan de klant geleverd wordt. In de financial-leaseovereenkomst zelf is een specifiek op de situatie van financial lease toegesneden eigendomsvoorbehoudsbeding opgenomen, dat bepaalt dat de eigendom eerst overgaat op de klant zodra de financiering aan de lessor (hier: BMW FS) is afgelost. De rechter dient dus te beoordelen of het eigendomsvoorbehoudsbeding uit de algemene voorwaarden het eigendomsvoorbehoudsbeding uit de financial-leaseovereenkomst opzij kan zetten. Zij oordeelt dat dit niet het geval is, nu partijen er redelijkerwijs van uit mochten gaan dat het beding in de financial-leaseovereenkomst voor zou gaan op het beding in de standaardvoorwaarden. Dat lijkt mij juist; indien een partij tegenstrijdige specifieke en algemene voorwaarden gebruikt, moet aan de hand van de Haviltex-maatstaf worden beoordeeld wat partijen hebben bedoeld, waarbij als gezichtspunt rekening kan worden gehouden met het feit dat het ene beding een specifieke bepaling in een overeenkomst betreft en het andere beding onderdeel uitmaakt van algemene voorwaarden (vergelijk HR 13 juni 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF5538 (Vos Logistics/Heipro), r.o. 3.6). De rechter verwijst in dat kader naar de bepalingen in de financial-leaseovereenkomst waaruit volgt dat partijen beoogd hebben de eigendom slechts over te laten gaan op de lessee zodra de gehele financiering is afgelost.

De tweede stelling van de curator is dat onduidelijk is hoe de rechtsverhouding tussen Bert Story en Ponti 16 zou zijn overgaan op BMW FS: volgens haar ontbreken een tweezijdige verklaring benodigd voor een levering *traditio longa manu* en afspraken over de overgang van het eigendomsvoorbehoud. De rechter kan deze stelling gemakkelijk afdoen. Uit de financial-leaseovereenkomst die BMW FS, Ponti 16 en Bert Story hebben gesloten, volgt dat zij een contractsoverneming zijn overeengekomen waarbij expliciet is vermeld dat de rechten uit eigendomsvoorbehoud overgaan naar BMW FS. Volgens de rechter mochten partijen redelijkerwijs begrijpen dat daarmee ook beoogd was om de eigendom onder opschortende voorwaarde van de auto via een levering *traditio longa manu* aan Ponti 16 te doen toekomen. Dat Ponti 16 dit ook zo begrepen heeft, volgt uit het feit dat de directeur van Ponti 16 aan BMW FS heeft aangeboden de auto in te leveren toen de verplichtingen uit de financial-leaseovereenkomst niet konden worden nagekomen.

De derde stelling van de curator – als dit al een zelfstandige stelling is, dat is niet geheel duidelijk uit het vonnis – is dat geen sprake is van een overeenkomst van huurkoop. Deze stelling bouwt voort op de eerste twee. Nu de curator ervan uitgaat dat de eigendom van de auto door betaling van BMW FS aan Bert Story onvoorwaardelijk is overgaan op Ponti 16, stelt zij dat niet is voldaan aan de vereisten voor huurkoop dat BMW FS eigenaar is van de auto en

dat de eigendom pas overgaat op Ponti 16 na betaling van drie of meer termijnen (bedoeld zal zijn: betaling in termijnen met een looptijd van minimaal drie maanden, zie art. 7:84 lid 1 BW). Aangezien de rechter de eerste twee stellingen van de curator niet heeft gevolgd, kan deze laatste stelling ook niet worden gevolgd.

Wenk

Het is onduidelijk waarom de curator betoogde dat geen sprake was van een overeenkomst van huurkoop. Omdat de kwalificatie van de financial-leaseovereenkomst als overeenkomst van huurkoop het gevolg is van het bestaan van een eigendomsvoorbehoud (zie art. 7:84 lid 3 sub b BW) en niet andersom, is deze kwalificatie *an sich* niet relevant voor de vraag of het eigendomsvoorbehoud van Bert Story is overgegaan op BMW FS. In voorkomende gevallen zou de kwalificatie van een financial-leaseovereenkomst als een overeenkomst van huurkoop (en dus een overeenkomst van goederenkrediet als bedoeld in afdeling 7.2b.1 BW, zie art. 7:84 BW) zelfs voordelig kunnen uitpakken voor de curator van een gefailleerde lessee/kredietnemer. De enige bepaling die onder de huidige regeling voor goederenkrediet betreffende roerende zaken, niet-registergoederen van dwingend recht is (zie art. 7:98 BW), is die ten aanzien van de voordeelsverrekening in artikel 7:92 BW. Dit artikel bepaalt dat eventuele 'overwaarde' die gegenereerd wordt door ontbinding van de kredietovereenkomst dient te worden vergoed. Zie meer uitgebreid over dit artikel – en de kritiek en de literatuur erop – J.J. van Hees & T.E. Booms, 'Goederen op krediet', in: G.J.L. Bergervoet e.a. (red.), *Financiering van de productieketen*, Deventer: Wolters Kluwer 2019, p. 145-146, met verdere verwijzingen. Kort gezegd bepaalt het artikel dat in het geval de kredietnemer reeds een dermate groot deel van de financiering heeft afgelost dat de kredietgever bij inroeping van het eigendomsvoorbehoud in totaal (reeds betaalde termijnen + waarde teruggehaalde financieringsobject) méér ontvangt dan hij als gevolg van voltooiing van de financieringsovereenkomst zou hebben ontvangen, de kredietgever het teveel aan de (ex-)kredietnemer dient af te dragen. In het voorliggende geval ligt het overigens niet voor de hand dat de boedel nog gerechtigd is tot een voordeelsafdracht van BMW FS: omdat de verkoopopbrengst van de auto na een kwart van de looptijd van de financial-leaseovereenkomst nog slechts de helft van de aankoopwaarde bedroeg, zal BMW FS er zelfs bij zijn ingeschoten.

T.E. Booms, augustus 2020

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 29-07-2020

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2020:3705

Zaaknummer: 7980842

Rechters: S.E. Sijsma

Advocaten: A. Neophitou en R. Davans

Wetsartikelen: 3:92 BW, 7:84 BW, 7:92 BW en 7:98 BW

RECHTSPRAAK

Wrakingsverzoek tegen rechter-commissaris

Wrakingsverzoek tegen rechter-commissaris slaagt niet. Verzoek ziet op de beslissing om een zitting buiten aanwezigheid van verzoeker te laten doorgaan. Procedurele beslissingen kunnen in beginsel geen grond vormen voor wraking. Daarnaast was verzoeker door de curator op de hoogte gesteld van de zitting.

Het gaat hier om een verzoek tot wraking van de rechter-commissaris in het faillissement van verzoeker. Verzoeker meent dat uit de gang van zaken op een zitting van 3 maart 2020 kan worden afgeleid dat de rechter-commissaris vooringenomen en partijdig is. Door de zitting zonder zijn aanwezigheid doorgang te laten vinden, heeft de rechter-commissaris verzoeker zijn recht om zich te verweren ontnomen.

De zitting op 3 maart 2020 had tot doel verzoeker in de gelegenheid te stellen zijn zienswijze kenbaar te maken tegen een door de curator voorgenomen procedure in kort geding tot ontruiming van de woning van verzoeker. Verzoeker is niet op die zitting verschenen. Hij heeft de rechtbank een dag voor de zitting laten weten dat hij door de curator op de hoogte is gesteld van de zitting op 3 maart 2020, maar dat hij ervan uitgaat dat de zitting geen doorgang zal vinden omdat hij geen oproep van de zitting heeft ontvangen. Naar aanleiding van deze brief heeft de curator verzoeker op 2 maart 2020 nogmaals gewezen op de datum en het tijdstip van de zitting. Na de zitting, waarop verzoeker niet is verschenen, heeft de rechter-commissaris de door de curator verzochte machtiging tot het starten van een kort geding verleend.

De wrakingskamer wijst een verzoek tot aanhouding af, omdat verzoeker niet eens een begin van een onderbouwing heeft aangeleverd waarom hij aanhouding wenst. Ten aanzien van het wrakingsverzoek overweegt de wrakingskamer dat een rechter alleen kan worden gewraakt als zich omstandigheden voordoen waardoor de rechterlijke onpartijdigheid schade zou kunnen lijden. Daarvan is sprake als de rechter jegens een procesdeelnemer vooringenomen is of als de vrees daarvoor objectief gerechtvaardigd is. Daarbij is het uitgangspunt dat een rechter wordt vermoed onpartijdig te zijn omdat hij of zij als rechter is aangesteld. Voor het oordeel

dat de rechterlijke onpartijdigheid toch schade lijdt, bestaat alleen grond in geval van bijzondere omstandigheden die een zwaarwegende aanwijzing opleveren voor het aannemen van (de objectief gerechtvaardigde schijn van) partijdigheid. Uit de wet volgt dat de verzoeker die concrete omstandigheden moet aanvoeren en wel zodra deze aan hem of haar bekend zijn geworden.

De wrakingskamer overweegt dat de wrakingsgrond betrekking heeft op een procedurele beslissing, namelijk het laten doorgaan van de zitting van 3 maart 2020 buiten aanwezigheid van verzoeker. Procedurele beslissingen kunnen in beginsel geen grond vormen voor wraking. Dit is alleen anders, indien (de motivering van) die beslissing in het licht van alle omstandigheden van het geval en naar objectieve maatstaven gemeten – bijvoorbeeld door de in de motivering gebezigde bewoordingen – niet anders kan worden verstaan dan als blijk van vooringenomenheid van de rechter die haar heeft gegeven. Hetgeen verzoeker in dit verband in zijn wrakingsverzoek heeft gesteld, levert geen aanwijzing op die tot dat oordeel zou moeten leiden. Verzoeker was op de hoogte van de zitting van 3 maart 2020 en is door de curator nogmaals gewezen op de datum en het tijdstip van de zitting. De beslissing van de rechter-commissaris om de zitting buiten aanwezigheid van verzoeker doorgang te laten vinden, is – mede in aanmerking nemende dat haast was gemoeid met de ontruiming van de woning – dan ook niet onbegrijpelijk. De wrakingskamer wijst het verzoek tot wraking dan ook af.

J.D. van den Dolder, augustus 2020

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 06-07-2020

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2020:7188

Zaaknummer: C/09/590233 / KG RK 20-405

Rechters: O. van der Burg, S.M. Krans en C.M. van der Kleijn

Wetsartikelen: 69 Fw en 105 Fw